

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (osmého senátu)

11. května 2017*

„Řízení o předběžné otázce — Letecká doprava — Nařízení (ES) č. 261/2004 — Článek 5 odst. 1 písm. c) — Náhrady a pomoc cestujícím v případě zrušení letu — Osvobození od povinnosti nahradit škodu — Převážní smlouva uzavřená prostřednictvím cestovní kanceláře on-line — Letecký dopravce, který včas informoval cestovní kancelář o změně letového řádu — Cestovní kancelář, která e-mailem předala uvedené informace cestujícímu deset dnů před letem“

Ve věci C-302/16,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Rechtbank Noord-Nederland (Soud pro Severní Nizozemsko, Nizozemsko) ze dne 18. května 2016, došlým Soudnímu dvoru dne 27. května 2016, v řízení

Bas Jacob Adriaan Krijgsman

proti

Surinaamse Luchtvaart Maatschappij NV,

SOUDNÍ DVŮR (osmý senát),

ve složení M. Vilaras, předseda senátu, J. Malenovský a D. Šváby (zpravodaj), soudci,

generální advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Surinaamse Luchtvaart Maatschappij NV A. J. F. Goneshem, advocaat,
- za francouzskou vládu D. Colasem, jakož i E. de Moustier a M.-L. Kitamura, jako zmocněnci,
- za rakouskou vládu G. Eberhardem, jako zmocněncem,
- za polskou vládu B. Majczynou, jako zmocněncem,
- za Evropskou komisi N. Yerrell a F. Wilmanem, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: nizozemština.

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 5 odst. 1 písm. c) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91 (Úř. věst. 2004, L 46, s. 1; Zvl. vyd. 07/08, s. 10).
- 2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi Basem Jacobem Adriaanem Krijgsmanem a leteckým dopravcem Surinaamse Luchtvaart Maatschappij NV (dále jen „SLM“) ve věci odmítnutí ze strany tohoto dopravce poskytnout B. J. A. Krijgsmanovi náhradu za zrušení jeho letu.

Unijní právo

Nařízení č. 261/2004

- 3 Body 1, 7 a 12 odůvodnění nařízení č. 261/2004 uvádějí:

„(1)

Činnost Společenství v oblasti letecké dopravy měly [by měla] mimo jiné směřovat k zajištění vysoké úrovně ochrany cestujících. Kromě toho by měl být obecně brán zásadní zřetel na požadavky ochrany spotřebitele.

[...]

- (7) V zájmu zajištění účinného uplatňování tohoto nařízení by měly povinnosti z něj vyplývající spočívat na provozujícím leteckém dopravci, který uskutečňuje nebo má v úmyslu uskutečnit let, ať již vlastním letadlem, nebo letadlem pronajatým s posádkou a s dalšími službami nebo bez posádky a dalších služeb, nebo za jiných podmínek.

[...]

- (12) Obtíže a nepohodlí způsobené cestujícím zrušením jejich letů by se měly rovněž zmírnit. Toho by mělo být dosaženo povinností dopravců informovat cestující o zrušení letu před plánovaným časem odletu a navíc jim nabídnout přiměřené přesměrování tak, aby cestující mohli provést jiná opatření. Pokud tak neučiní, měli by letečtí dopravci cestující odškodnit s výjimkou případu, kdy ke zrušení letu dojde za mimořádných okolností, kterým by nebylo možné zabránit, i kdyby byla všechna přiměřená opatření přijata.“

- 4 Článek 2 tohoto nařízení stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se:

[...]

- b) „provozujícím leteckým dopravcem“ rozumí letecký dopravce, který provádí nebo zamýšlí provést let podle smlouvy s cestujícím nebo v zastoupení jiné právnické nebo fyzické osoby, která uzavřela smlouvu s tímto cestujícím;

[...]“

- 5 Článek 3 odst. 5 zmíněného nařízení stanoví:

„Toto nařízení se vztahuje na každého provozujícího leteckého dopravce, který přepravuje cestující podle odstavců 1 a 2. Jestliže provozující letecký dopravce nemá smlouvu s cestujícím a plní povinnosti podle tohoto nařízení, má se za to, že jedná v zastoupení osoby, jež uzavřela smlouvu s tímto cestujícím.“

- 6 Článek 5 odst. 1 a 4 téhož nařízení zní takto:

„1. V případě zrušení letu:

[...]

- c) mají dotčení cestující v souladu s článkem 7 právo na náhradu škody od provozujícího leteckého dopravce, jestliže [ledaže]
i) nejsou [jsou] o zrušení informováni alespoň dva týdny před plánovaným časem odletu, nebo

[...]

4. Důkazní břemeno týkající se otázek, zda a kdy byl cestující informován o zrušení letu, spočívá na provozujícím leteckém dopravci.“

- 7 Článek 7 odst. 1 nařízení č. 261/2004 stanoví:

„Odkazuje-li se na tento článek, obdrží cestující náhradu ve výši:

- a) 250 EUR u všech letů o délce nejvýše 1 500 kilometrů;
b) 400 EUR u všech letů ve Společenství delších než 1 500 kilometrů a u všech ostatních letů o délce od 1 500 kilometrů do 3 500 kilometrů;
c) 600 EUR u všech letů nespádajících pod písmeno a) nebo b).

[...]“

- 8 Článek 13 tohoto nařízení stanoví:

„Jestliže provozující letecký dopravce poskytne náhradu nebo plní jiné povinnosti stanovené v tomto nařízení, nelze žádné ustanovení tohoto nařízení vykládat jako omezení jeho práva požadovat podle použitelného práva náhradu škody od jiných osob, včetně třetích osob. Zejména nemohou být ustanovení tohoto nařízení vykládána jako omezení práva provozujícího leteckého dopravce požadovat náhradu škody po provozovateli souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy nebo třetí osobě, se kterými uzavřel provozující letecký dopravce smlouvu. Obdobně nelze ustanovení tohoto nařízení vykládat jako omezení práva provozovatele souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy nebo třetí osoby jiné, než je cestující, se kterým uzavřel provozující letecký dopravce smlouvu, požadovat náhradu škody podle použitelných právních předpisů.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 9 Bas Jacob Adriaan Krijgsman si rezervoval na internetových stránkách www.gate1.nl (dále jen „Gate 1“) zpáteční let Amsterdam Schiphol (Nizozemsko) – Paramaribo (Surinam) provozovaný společností SLM. Odlet byl naplánován na 14. listopad 2014 v 15h15.
- 10 Dne 9. října 2014 informovala SLM na internetových stránkách Gate 1 o zrušení tohoto letu.
- 11 Dne 4. listopadu 2014 obdržel B. J. A. Krijgsman e-mail od internetových stránek Gate 1, v němž mu oznamovaly, že jeho let je nyní naplánován na 15. listopad 2014 v 15h15.
- 12 Dne 20. prosince 2014 požádal B. J. A. Krijgsman z tohoto důvodu společnost SLM o náhradu, přičemž tato žádost byla zamítnuta dne 5. března 2015 s odůvodněním, že informace týkající se změny data odletu byly předány internetovým stránkám Gate 1 dne 9. října 2014.
- 13 Dne 12. června 2015 oznámily internetové stránky Gate 1 B. J. A. Krijgsmanovi, že odmítají jakoukoliv odpovědnost za újmu, jejíž náhradu po nich požaduje, a to především proto, že jejich úloha se omezuje na uzavírání smluv mezi cestujícími a leteckými dopravci, nejsou odpovědné za změnu letového řádu uskutečněnou leteckým dopravcem, a konečně proto, že odpovědnost informovat cestující má v takové situaci letecký dopravce, jemuž byla v rezervačním souboru předána elektronická adresa cestujícího.
- 14 Dne 12. června 2015 B. J. A. Krijgsman znovu požádal SLM o uhrazení paušální částky 600 eur stanovené v čl. 7 odst. 1 písm. c) nařízení č. 261/2004. Tato žádost byla zamítnuta dne 3. září 2015.
- 15 Poté B. J. A. Krijgsman podal žalobu k Rechtbank Noord-Nederland (Soud pro Severní Nizozemsko, Nizozemsko), kterou se domáhal, aby byla předběžně vykonatelným rozsudkem společnosti SLM uložena úhrada uvedené částky.
- 16 SLM s návrhem nesouhlasí. Tvrdí především, že B. J. A. Krijgsman uzavřel smlouvu o souborných službách pro cesty s cestovní kanceláří. Dále zdůrazňuje, že všechny cestovní kanceláře prodávající její letenky, včetně internetových stránek Gate 1, byly informovány o zrušení letu ze dne 14. listopadu 2014. Konečně uvádí, že je obvyklé, že letečtí dopravci předávají své informace týkající se letů cestovním kancelářím, které jménem cestujících uzavřely smlouvu o souborných službách pro cesty a přepravní smlouvu, a tyto kanceláře jsou pak povinny předat tyto informace cestujícím. Vzhledem k informacím, které předala společnost SLM internetovým stránkám Gate 1 dne 9. října 2014, má se podle ní v projednávaném případě vycházet z toho, že B. J. A. Krijgsman byl informován o zrušení svého letu více než dva týdny před plánovaným časem odletu.
- 17 Předkládající soud má za to, že nařízení č. 261/2004 neupravuje způsoby, jakými musí letecký dopravce informovat cestující v případě zrušení letu, pokud je přepravní služba uzavřena prostřednictvím cestovní kanceláře nebo internetových stránek.
- 18 Za těchto podmínek se Rechtbank Noord-Nederland (Soud pro Severní Nizozemsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Jaké (formální a věcné) požadavky musí být dodrženy, aby byla splněna informační povinnost upravená v čl. 5 odst. 1 písm. c) nařízení č. 261/2004, pokud byla přepravní smlouva uzavřena prostřednictvím cestovní kanceláře nebo internetových stránek?“

K předběžné otázce

- 19 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že žadatel v původním řízení, kterým je cestující, jenž si prostřednictvím cestovní kanceláře on-line zakoupil letenku na let provozovaný společností SLM, požaduje po tomto leteckém dopravci uhrazení náhrady stanovené v čl. 5 odst. 1 písm. c) a článku 7 nařízení č. 261/2004 z důvodu, že nebyl informován o zrušení tohoto letu alespoň dva týdny před plánovaným časem odletu.
- 20 Podle tohoto rozhodnutí je ovšem nesporné, že uvedený letecký dopravce informoval cestovní kancelář on-line o zrušení dotčeného letu více než dva týdny před plánovaným časem dotčeného odletu, avšak tato kancelář o tom informovala žadatele v původním řízení až deset dnů před plánovaným časem odletu. V tomto ohledu z uvedeného rozhodnutí nevyplývá, že by tento žadatel zpochybňoval způsoby tohoto informování a jeho účinnost.
- 21 Svou otázkou se tedy předkládající soud táže, zda čl. 5 odst. 1 písm. c) a článek 7 uvedeného nařízení musí být vykládány v tom smyslu, že provozující letecký dopravce je povinen uhradit náhradu upravenou těmito ustanoveními v případě zrušení letu, o němž nebyl cestující informován alespoň dva týdny před plánovaným časem odletu, a to i tehdy, jestliže tento dopravce alespoň dva týdny před tímto časem informoval o tomto zrušení cestovní kancelář, jejímž prostřednictvím byla uzavřena přepravní smlouva s dotčeným cestujícím a tato kancelář o tom neinformovala tohoto cestujícího v této lhůtě.
- 22 Článek 5 odst. 1 písm. c) nařízení č. 261/2004 stanoví, že v případě zrušení letu mají dotčení cestující v souladu s článkem 7 tohoto nařízení právo na náhradu škody od provozujícího leteckého dopravce, ledaže jsou o zrušení informováni alespoň dva týdny před plánovaným časem odletu.
- 23 Podle čl. 5 odst. 4 nařízení č. 261/2004 spočívá důkazní břemeno týkající se otázek, zda a kdy byl cestující informován o zrušení letu, na provozujícím leteckém dopravci.
- 24 Podle ustálené judikatury platí, že pro výklad ustanovení unijního práva je třeba vzít v úvahu nejen jeho znění, ale i jeho kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí (rozsudek ze dne 16. listopadu 2016, Hemming a další, C-316/15, EU:C:2016:879, bod 27, jakož i citovaná judikatura).
- 25 Jak ve svých písemných vyjádřeních uvedly jak francouzská, rakouská a polská vláda, tak Evropská komise, z jasného znění těchto ustanovení v projednávaném případě vyplývá, že pokud provozující letecký dopravce nemůže prokázat, že dotčený cestující byl informován o zrušení svého letu více než dva týdny před plánovaným časem odletu, je povinen uhradit náhradu, kterou upravují tato ustanovení.
- 26 Ačkoli SLM tvrdí opak, takový výklad platí nejen tehdy, když byla přepravní smlouva uzavřena přímo mezi dotčeným cestujícím a leteckým dopravcem, ale i tehdy, když tato smlouva byla uzavřena prostřednictvím třetí osoby, jako například ve věci v původním řízení on-line cestovní kanceláří.
- 27 Jak totiž vyplývá jak z čl. 3 odst. 5 nařízení č. 261/2004, tak z bodů 7 a 12 odůvodnění tohoto nařízení, povinnost nahradit cestujícím škodu má jen letecký dopravce, který uskutečňuje nebo má v úmyslu uskutečnit let, z důvodu, že nesplnil povinnosti vyplývající z tohoto nařízení, včetně zejména informační povinnosti stanovené v čl. 5 odst. 1 písm. c) tohoto nařízení.
- 28 Cíle zajistit vysokou úroveň ochrany cestujících uvedeného v bodě 1 odůvodnění nařízení č. 261/2004 může být dosaženo jedině takovým výkladem, jelikož zajišťuje, že cestující, jehož let byl před zrušením rezervován prostřednictvím třetí osoby, bude s to určit osobu povinnou k náhradě upravené v čl. 5 odst. 1 písm. c) a článku 7 tohoto nařízení.

- 29 Avšak je třeba uvést, že splněním povinností na základě nařízení č. 261/2004 není dotčena možnost uvedeného dopravce požadovat po jakékoli osobě, která způsobila, že tento dopravce nesplnil své povinnosti, včetně třetích osob, náhradu škody, jak stanoví článek 13 tohoto nařízení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. září 2015, van der Lans, C-257/14, EU:C:2015:618, bod 46 a citovaná judikatura).
- 30 Tento článek zvláště upřesňuje, že nařízení č. 261/2004 nijak neomezuje práva provozujícího leteckého dopravce požadovat náhradu škody po provozovateli souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy nebo třetí osobě, se kterými uzavřel provozující letecký dopravce smlouvu.
- 31 Vzhledem k výše uvedenému je třeba na otázku odpovědět tak, že čl. 5 odst. 1 písm. c) a článek 7 nařízení č. 261/2004 musí být vykládány v tom smyslu, že provozující letecký dopravce je povinen uhradit náhradu upravenou těmito ustanoveními v případě zrušení letu, o němž nebyl cestující informován alespoň dva týdny před plánovaným časem odletu, a to i tehdy, jestliže tento dopravce alespoň dva týdny před tímto časem informoval o tomto zrušení cestovní kancelář, jejímž prostřednictvím byla uzavřena přepravní smlouvu s dotčeným cestujícím a tato kancelář o tom neinformovala tohoto cestujícího v této lhůtě.

K nákladům řízení

- 32 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (osmý senát) rozhodl takto:

Článek 5 odst. 1 písm. c) a článek 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91, musí být vykládány v tom smyslu, že provozující letecký dopravce je povinen uhradit náhradu upravenou těmito ustanoveními v případě zrušení letu, o němž nebyl cestující informován alespoň dva týdny před plánovaným časem odletu, a to i tehdy, jestliže tento dopravce alespoň dva týdny před tímto časem informoval o tomto zrušení cestovní kancelář, jejímž prostřednictvím byla uzavřena přepravní smlouvu s dotčeným cestujícím a tato kancelář o tom neinformovala tohoto cestujícího v této lhůtě.

Podpisy.